

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 357

van **BART CARON**

datum: 17 september 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Modelschool Gent - Bescherming

De voormalige Sint-Gerardusschool, de modelschool die op de universele wereldtentoonstelling van 1913 te Gent in het 'Moderne Dorp' tentoongesteld werd, werd in 2017 onverwacht niet definitief beschermd. De voorlopige bescherming liep af op 27 juli 2017. Nochtans sprak het Vlaams Agentschap voor Onroerend Erfgoed al in 2016 van een uitzonderlijk erfgoedrelict dat "zeer hoog" scoort qua zeldzaamheid, representativiteit, herkenbaarheid en historisch, architecturaal en volkskundig "zeer belangwekkend" is. Dit werd bevestigd in het advies van het agentschap in het kader van de definitieve bescherming. Daarin werd geschreven: "Gezien de hoge erfgoedwaarde blijft het agentschap overtuigd van de beschermenswaardigheid van de Sint-Gerardusschool in Gent". Er werd wel gewezen op een potentieel scenario van verplaatsing en op de intentie van de eigenaar om het gebouw te ruilen met de discounter Aldi, die een uitbreiding van zijn winkel wil realiseren. Het agentschap wijst ook op het volgende: "De bescherming van het schooltje van de Wereldtentoonstelling van 1913 is inhoudelijk wel, maar maatschappelijk gezien géén evidentie, en vormt de inzet van een conflict tussen twee belangengroepen.

Tijdens het openbaar onderzoek werden twee bezwaren ingediend en werd door één eigenaar hoorrecht ingeroepen."

Nieuw onderzoek, gevoerd door de indieners van de beschermingsaanvraag, heeft nu aangetoond dat de school, de 'moederschool van Vlaanderen' is. Volgens de bijlage bij de richtlijn 'Beoordelen van sloopaanvragen voor gebouwen opgenomen in de Vastgestelde Inventaris van het Bouwkundig erfgoed van 15 februari 2018, haalt het schoolgebouw bovendien 14 van de 18 erfgoedwaarden en -criteria. Dat is buitengewoon en best uitzonderlijk.

Ondertussen is ook gebleken dat het beschermingsdossier van 2017 fouten bevat die door bezwaarschrijvers, de tegenstanders van een bescherming, in het dossier werden geloodst.

Vandaag loopt een omgevingsaanvraag die een van de belangrijkste en meest invloedrijkste onderwijserfgoedgebouwen wil ontdoen van zijn belangrijkste erfgoedwaarden. Heel wat collega's zullen de typologie van deze moederschool ongetwijfeld herkennen als een lagere school uit de eigen streek of als het gebouw waar ze zelf school gelopen hebben, en dat overal in Vlaanderen. De meeste dochterscholen werden gebouwd tijdens het interbellum en zijn zeer gelijkend aan deze Vlaamse moederschool, de moule van een uniek collectief maatschappelijke geheugen.

Het verlies van de belangrijkste erfgoedwaarden van deze unieke moederschool van Vlaanderen is een onherstelbare aantasting van onze Vlaamse identiteit. Bovendien is het archief van het Ministerie van Onderwijs met daarin het volledige archief van het lager onderwijs in 1947 door een brand vernietigd. Deze modelschool uit 1913 is als ontworpen prototype een unieke getuige van dit verloren gegane archief. Het is als het ware een versteende getuige van de gedachten en richtlijnen van Ministerie van Kunsten en Wetenschappen vlak voor de Eerste Wereldoorlog.

De nog zeer authentieke modelschool, die pas in 2013 herontdekt werd, heeft een grote wetenschappelijke waarde waarvan de reikwijdte op dit moment nog niet bekend is. De recentste onderzoekresultaten zijn alvast verbluffend: meer dan honderd scholen overal in Vlaanderen zijn vormelijk of typologisch op dit prototype gebaseerd. Na interpolatie zouden dat er zelfs meer dan 300 kunnen zijn. Deze 'bescheiden' school is werkelijk een erfgoedparel en een van de meest invloedrijkste onderwijsgebouwen van het land.

Het is verbazingwekkend dat de minister-president het voorstel van zijn agentschap niet heeft gevolgd en dat een bescherming, al dan niet gevolgd door een verplaatsing, niet verder is onderzocht. Een verplaatsing na een bescherming kan meer financiële ruimte bieden om de kosten van de heropbouw te dragen.

Vandaag is discounter Aldi bereid, zo vernam ik, om de verplaatsing mee te financieren. De resterende kost valt ten laste van de vzw Parochiale Werken van de Kristus Koningparochie uit Gent. Mits een bescherming, zou die kost wellicht wel te dragen zijn, ook omdat diezelfde vzw een deel van de gronden verkoopt aan Aldi.

Momenteel loopt een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning (van Aldi). De discounter breekt het schoolgebouw af, en zou de gevel van de school reconstrueren, zo'n 10 meter verder, een kwartslag gedraaid, waarachter een nieuwe polyvalente zaal van de vzw komt.

1. Waarom werd dit unieke gebouw niet (definitief) beschermd, ondanks het uitermate positieve advies van het agentschap?
2. Overweegt de minister-president opdracht te geven aan zij administratie (Agentschap Onroerend Erfgoed) om te onderzoeken of een bescherming alsnog mogelijk is, en daartoe te spreken met de eigenaar, de stad Gent, Aldi en de wijkbewoners om tot een gedragen oplossing te komen, die de kwaliteit van dit gebouw respecteert en erkent, al dan niet met een verplaatsing ervan (niet enkel de gevel)?
3. Overweegt de minister-president, afhankelijk van deze stappen, alsnog te onderzoeken of hij dit uniek en hoogwaardig Vlaams cultureel erfgoed kan beschermen?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 357 van 17 september 2018

van **BART CARON**

1. Na onderzoek door mijn administratie van de erfgoedwaarde van het gebouw, en na kennisname van de door verschillende partijen ingediende bezwaren heb ik beslist om de Sint-Gerardusschool niet te beschermen.
- 2-3. Ik ga op deze beslissing niet terug te komen.